

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 3.9.2007
KOM(2007) 493 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o implementácii makrofinančnej pomoci pre tretie krajiny v roku 2006

[SEC(2007) 1083]

SK

SK

OBSAH

Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o implementácii makrofinančnej pomoci pre tretie krajiny v roku 2006 **Error! Bookmark not defined.**

1.	Úvod.....	3
2.	Prehľad.....	3
2.1.	Súvislosti.....	3
2.2.	Makrofinančná pomoc v roku 2006.....	4
2.2.1.	Nové rozhodnutia.....	4
2.2.2.	Vyplatenie.....	4
2.3.	Syntéza nedávnych transakcií v krajinách prijímajúcich pomoc.....	4
2.3.1.	Západný Balkán.....	4
2.3.2.	Nové nezávislé štáty.....	5
3.	Geografické rozdelenie a hodnotenie makrofinančnej pomoci.....	6
3.1.	Geografické rozdelenie.....	6
3.2.	Hodnotenia.....	6
3.2.1.	Arménsko.....	6
3.2.2.	Rumunsko.....	6
3.2.3.	Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko.....	7
3.3.	Zlepšenie finančného riadenia v krajinách prijímajúcich pomoc: operačné hodnotenia.....	7

Formatted: Slovak

Formatted: Slovak

1. ÚVOD

Táto správa poskytuje všeobecný prehľad o makrofinančnej pomoci ES pre tretie krajiny s historickým pozadím, zhrnutie transakcií vykonaných v roku 2006, informácie týkajúce sa nedávnych transakcií na západnom Balkáne a v nových nezávislých štátoch a štatistické tabuľky jednotlivých transakcií, ktoré sa uskutočnili od roku 1990.

Správa obsahuje najnovšie trendy makrofinančných transakcií ES spolu s výsledkami troch následných hodnotení vykonaných v rokoch 2005 a 2006. Cieľom hodnotení je posúdiť vplyv na významné stránky procesu hospodárskej stabilizácie a implementáciu štrukturálnych reforiem v krajinách prijímajúcich pomoc. Z tohto hľadiska vývoj odráža aj mieru, do akej boli splnené príslušné podmienky hospodárskej politiky, ktoré sa uplatňujú pri makrofinančnej pomoci ES. Okrem toho sa vykonávajú dve nové následné hodnotenia. Záverečné správy by mali byť k dispozícii koncom roka 2007.

Okrem toho, pokiaľ ide o odporúčanie Dvora audítorov v osobitnej správe z marca 2002 o zlepšení finančného riadenia v krajinách prijímajúcich pomoc, Komisia vykonala v roku 2004 s pomocou audítorskej spoločnosti operačné hodnotenia obehu finančných prostriedkov a kontroly organizácie súvisiace s makrofinančnou pomocou v každej krajine prijímajúcej pomoc. Závety týchto hodnotení budú primerane zohľadnené pri vypracovaní podmienok politiky uplatňovaných pri implementácii tejto pomoci.

Táto správa sa predkladá v súlade s rozhodnutiami Rady týkajúcimi sa makrofinančnej pomoci alebo výnimočnej finančnej pomoci Spoločenstva pre tretie krajiny a nadväzuje na správy predložené v predchádzajúcich rokoch. Súčasne sa vydáva podrobnejšia správa (pracovný dokument útvarov Komisie **SEK(2007)...**) poskytujúca hospodárske a finančné informácie o krajinách prijímajúcich pomoc.

2. PREHLAD

2.1. Súvislosti

Makrofinančná pomoc (MFP) podporuje úsilie krajín prijímajúcich pomoc o politickú a hospodársku reformu a implementuje sa v spolupráci s podpornými programami Medzinárodného menového fondu (MMF) a Svetovej banky. Makrofinančná pomoc začleňuje súbor zásad znovu potvrdených Radou v jej záveroch z 8. októbra 2002, ktoré zdôrazňujú výnimočný charakter tejto pomoci, jej cieľ doplniť financovanie z medzinárodných finančných inštitúcií (MFI) a jej makroekonomickú podmienenosť. MFP Spoločenstva podporuje najmä úsilie krajín prijímajúcich pomoc zaviesť hospodárske reformy a štrukturálne zmeny. V úzkej koordinácii s MMF a Svetovou bankou podporuje politiky, ktoré sú prispôbené osobitným potrebám krajiny, s celkovým cieľom stabilizovať finančnú situáciu a zaviesť trhovo orientované hospodárstvo.

2.2. Makrofinančná pomoc v roku 2006

V období rokov 2000 – 2006 sa prijalo sedemnást' rozhodnutí v celkovej výške 960 miliónov EUR. Krajiny Balkánu (Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko a Čierna Hora vrátane Kosova a Albánska) využívali pomoc na základe trinástich rozhodnutí Rady o pomoci. V dôsledku toho sa krajiny Balkánu stávajú hlavnými príjemcami MFP v celkovej výške maximálne 783 miliónov EUR zo sumy 960 miliónov EUR.

2.2.1. Nové rozhodnutia

Rada v roku 2006 prijala dve rozhodnutia.

24. januára Rada rozhodla (2006/40/ES) o poskytnutí makrofinančnej pomoci Gruzínsku vo výške do 33,5 milióna EUR vo forme dotácií.

30. novembra Rada rozhodla (2006/880/ES) o poskytnutí makrofinančnej pomoci Kosovu¹ vo výške do 50 miliónov EUR vo forme dotácií.

Okrem toho Komisia prijala 9. októbra 2006 návrh na poskytnutie makrofinančnej pomoci Moldavsku vo výške do 45 miliónov EUR (len vo forme dotácií) a predložila ho Rade. Rada tento návrh prijala 16. apríla 2007 (2007/259/ES).

2.2.2. Vyplatenie

Vyplatená makrofinančná pomoc dosiahla v roku 2006 celkovú výšku 61 miliónov EUR, z toho 42 miliónov EUR vo forme dotácií: 13 miliónov EUR pre Albánsko, 7 miliónov EUR pre Tadžikistan, 22 miliónov EUR pre Gruzínsko (dve tranže po 11 miliónov EUR).

Pomoc vo forme pôžičiek vo výške 10 miliónov EUR bola vyplatená Bosne a Hercegovine a 9 miliónov EUR Albánsku.

2.3. Syntéza nedávnych transakcií v krajinách prijímajúcich pomoc

2.3.1. Západný Balkán

Transakcie MFP vo výške 60 miliónov EUR v prospech **Bosny a Hercegoviny** schválené Radou 5. novembra 2002 (a zmenené a doplnené Radou 7. decembra 2004) skončili vo februári 2006 vyplatením pôžičkovej časti poslednej tranže vo výške 10 miliónov EUR. Dotačná časť bola uvoľnená v roku 2005 na základe úspešného splnenia požiadaviek podmienenosti.

Pomoc **Srbsku a Čiernej Hore** vo výške do 200 miliónov EUR (120 miliónov EUR dotácia a 80 miliónov EUR pôžička), ktorú Rada ministrov schválila 5. novembra 2002 a 25. novembra 2003, vypršala 30. júna 2006. Okrem tejto pomoci sa do roku 2006 v štyroch tranžiaciach vyplatila pomoc vo výške 155 miliónov EUR (100 miliónov EUR dotácia a 55 miliónov EUR pôžička). Pôžičkový prvok štvrtej tranže vo výške 15 miliónov EUR nebolo možné vyplatiť podľa pôvodného zámeru v prvej polovici

¹ Podľa vymedzenia rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244/99.

roku 2006, pretože orgány do stanoveného dátumu ukončenia 30. júna 2006 nespĺnili zákonom stanovené podmienky vyplatenia pôžičky. Komisia po tom, ako sa v júli Čierna Hora stala nezávislým štátom, takisto formálne oznámila orgánom Čiernej Hory a Srbska, že nevyplatí piatu a poslednú tranžu tejto pomoci vo výške 30 miliónov EUR (20 miliónov EUR ako dotáciu a 10 miliónov EUR ako pôžičku) z dôvodu výrazného zlepšenia vonkajšej finančnej situácie v Srbsku a Čiernej Hore v roku 2006. Suma 45 miliónov EUR bola preto zrušená.

Transakcie MFP vo výške 25 miliónov EUR v prospech *Albánska* sa začali v roku 2004 a uzavreli sa takisto v roku 2006. Dotačná časť prvej tranže vo výške 3 milióny EUR bola vyplatená v novembri 2005 a pôžičková časť vo výške 9 miliónov EUR 23. marca 2006. Druhá a posledná dotačná tranža pomoci vo výške 13 miliónov EUR bola vyplatená 31. júla 2006 po tom, ako Komisia kladne zhodnotila pokrok Albánska v hlavných reformných oblastiach, ako napríklad riadenie verejných financií, verejná správa, finančný sektor, podnikateľské prostredie a rozvoj súkromného sektora.

Komisia v máji 2006 predložila Rade návrh na poskytnutie výnimočnej finančnej pomoci vo výške do 50 miliónov EUR vo forme dotácií na podporu očakávaných rozpočtových finančných potrieb *Kosova*. Rada prijala rozhodnutie 30. novembra. Táto pomoc sa zamýšľa ako preklenovacia podpora na obdobie prípravy súhrnného hodnotenia potrieb na základe vyriešenia štatútu Kosova. Zamestnanci Komisie navštívili na konci roka Prištinu s cieľom spoločne s kosovskými orgánmi skontrolovať finančné potreby a preskúmať možné podmienky, ktoré budú s pomocou súvisieť.

2.3.2. *Nové nezávislé štáty*

V rokoch 1997 a 2000 boli schválené viacročné programy makrofinančnej pomoci pre **Arménsko, Gruzínsko a Tadžikistan**. Ostatná splátka pre Tadžikistan (dotácia vo výške 7 miliónov EUR) sa uskutočnila v októbri 2006. Ostatné splátky Gruzínsku a Arménsku sa vyplatili v rokoch 2004 a 2005. Tento viacročný program je v súčasnosti ukončený.

V januári 2006 Rada prijala nový program makrofinančnej pomoci v prospech Gruzínska vo výške 33,5 milióna EUR vo forme dotácií. Tento nový program je spojený s predchádzajúcim splatením dlhu Gruzínska EÚ.

Úhrada prvej a druhej tranže (každá vo výške 11,5 milióna EUR) sa uskutočnila v auguste a decembri 2006.

Rada v roku 2002 rozhodla o poskytnutí makrofinančnej pomoci **Ukrajine** (vo výške 110 miliónov EUR vo forme pôžičiek). Z dôvodu neexistencie pracovnej finančnej dohody s Medzinárodným menovým fondom sa program nikdy nezačal realizovať. Keďže príslušné rozhodnutie Rady neobsahuje žiadny dátum ukončenia platnosti, program bude (v zásade) možné znovu aktivovať.

Komisia predložila v októbri 2006 Rade návrh nového programu MFP pre Moldavsko v kontexte novej dohody o PRGF² s Medzinárodným menovým fondom.

² Program zameraný na zníženie chudoby a možnosti rastu.

Konečné rozhodnutie Rada prijala 16. apríla 2007. Podľa tohto rozhodnutia by Komisia mala vyplatiť v období rokov 2007 – 2008 celkovú sumu 45 miliónov EUR vo forme dotácií. Tento program pomôže Moldavsku pri realizácii jeho hospodárskeho programu a prispieje k pokrytiu vonkajších finančných potrieb spojených s vonkajšími otrasmi, ktorým bolo hospodárstvo Moldavska vystavené. (Predovšetkým zvýšenie cien zemného plynu dovážaného z Ruska a obmedzenie vývozu moldavského vína a ďalších poľnohospodárskych výrobkov). Makrofinančná pomoc Spoločenstva doplní nové financie od MFI a dvojstranných darcov, ako aj rozpočtovú podporu poskytovanú EÚ v rámci programu bezpečnosti potravín a nového nástroja európskeho susedstva a partnerstva (ENPI).

3. GEOGRAFICKÉ ROZDELENIE A HODNOTENIE MAKROFINANČNEJ POMOCI

3.1. Geografické rozdelenie

MFP ES je určená na podporu makroekonomickej stabilizácie krajín prijímajúcich pomoc a na zmiernenie ich problémov s platobnou bilanciou (a rozpočtom). Zohráva aj veľmi prospešnú úlohu tým, že podporuje štrukturálne reformy. O najväčšom objeme transakcií MFP sa rozhodovalo a najväčší objem týchto transakcií sa vyplatil v rokoch okamžite po zmenách v krajinách strednej a východnej Európy.

Časom sa počet krajín, na ktoré Spoločenstvo rozšírilo makrofinančnú pomoc, zväčšil, keďže rastúci počet krajín susediacich s EÚ čelil problémom s platobnou bilanciou a zaviazal sa plniť prísny program hospodárskej reformy. To viedlo k zmene v geografickom rozdelení pomoci v porovnaní s prvotnými rokmi, keď krajinami prijímajúcimi pomoc boli najmä krajiny strednej a východnej Európy. Od roku 2000 sa MFP výlučne poskytuje krajinám západného Balkánu (83 % rozhodnutí v období rokov 2000 až 2006) a novým nezávislým štátom.

3.2. Hodnotenia

Komisia vykonáva v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách hodnotenie s cieľom posúdiť vplyv MFP v jednotlivých krajinách prijímajúcich pomoc. Analýzy vykonávajú externí poradcovia vybratí na základe výberových konaní. Koncom roka 2006 vykonali dve rozdielne spoločnosti tri následné hodnotenia v Arménsku, Rumunsku a Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko. Hlavné závery sú tieto:

3.2.1. Arménsko

V hodnotení sa dospelo k záveru, že pomoc prispela ku krátkodobej makroekonomickej stabilizácii, zlepšila vonkajšiu finančnú situáciu a v krátkom čase pomohla zmierniť sociálne ťažkosti. Na druhej strane MFP nebola celkom úspešná pri podpore hospodárskych a inštitucionálnych reforiem z krátkodobého a strednodobého hľadiska. Výsledkom bol obmedzený vplyv MFP na finančnú situáciu Arménska.

3.2.2. Rumunsko

MFP priamo prispela k zlepšeniu finančnej udržateľnosti Rumunska zo strednodobého a dlhodobého hľadiska a podporila politiky s cieľom zaviesť zásady trhového hospodárstva. Rumunsko využilo niekoľko programov pomoci v kontexte

predstupových politik, presné určenie vplyvu transakcií MFP nezávisle od ostatných programov je však ťažké.

3.2.3. *Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko*

Transakcie MFP mali kladný vplyv na platobnú bilanciu tejto krajiny a prispeli k uvoľneniu rozpočtových obmedzení. Takisto viedli k miernemu zvýšeniu hospodárskeho rastu. Vplyv MFP na strednodobú a dlhodobú vonkajšiu udržateľnosť je kladný, hoci analýzy naznačujú, že jeho rozsah je obmedzený.

Rozhodnutie Komisie o uvoľnení financií v každom prípade povzbudilo dôveru v hospodárstvo týchto krajín, a tým prispelo k zlepšeniu ich podnikateľského prostredia.

3.3. **Zlepšenie finančného riadenia v krajinách prijímajúcich pomoc: operačné hodnotenia**

Od roku 2004 sa v krajinách prijímajúcich makroekonomickú pomoc (Albánsko, Arménsko, Tadžikistan, Srbsko a Čierna Hora, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko a Kosovo) uskutočnilo celkom 7 operačných hodnotení. Pracovný program jednotlivých operačných hodnotení bol vypracovaný v súlade s metodikou SIGMA³ v spolupráci s konzultačnou spoločnosťou Deloitte. Skúmanie sa na jednej strane zameralo na nezávislosť centrálnych bánk a činnosť ich účtovných oddelení. Na druhej strane išlo o kontrolu ministerstiev financií (v oblasti rozpočtového postupu), finančných oddelení, oddelení vnútorného auditu, personálnych oddelení a oddelení informačnej techniky. Takisto sa systematicky kontroluje činnosť externých audítorských inštitúcií v záujme hodnotenia ich kontrolnej metodiky.

Najčastejšie odporúčania sa týkajú ministerstiev financií a potreby zaviesť jednotné účtovníctvo finančných prostriedkov, vhodné účtovnícke systémy a písomné postupy. V jednotlivých prípadoch bolo potrebné posilniť kapacitu vnútornej kontroly a odporúčalo sa osobitné odborné školenie. V niekoľkých prípadoch sa ukázalo, že makroekonomické prognostické oddelenia nedokážu plniť zverené úlohy. Nezávislosť externých audítorských inštitúcií bola vyhodnotená ako neuspokojivá.

Vo väčšine prípadov sa v hodnotení dospelo k záveru, že „rámec pre riadne finančné hospodárenie je účinný“. Najzávažnejšie nedostatky, ktoré kontroly odhalili, sa uviedli v memorande o porozumení spolu s krátkodobými termínmi na nápravu situácie. V prípade Bosny a Hercegoviny (kde sa memorandum o porozumení už podpísalo) sa vymedzili predbežné kroky, ktoré bude potrebné vykonať pred ďalším vyplatením, napríklad posilnenie oddelenia vnútornej kontroly na ministerstve financií a prijatie pokynov obsahujúcich minimálne požiadavky na rozdelenie povinností, pokiaľ ide o účtovníctvo, oprávnenia a platby. Vykonali sa následné kontroly (Albánsko, Arménsko, Tadžikistan a Gruzínsko) s cieľom zhodnotiť úspechy štátnej správy pri plnení prvých odporúčaní.

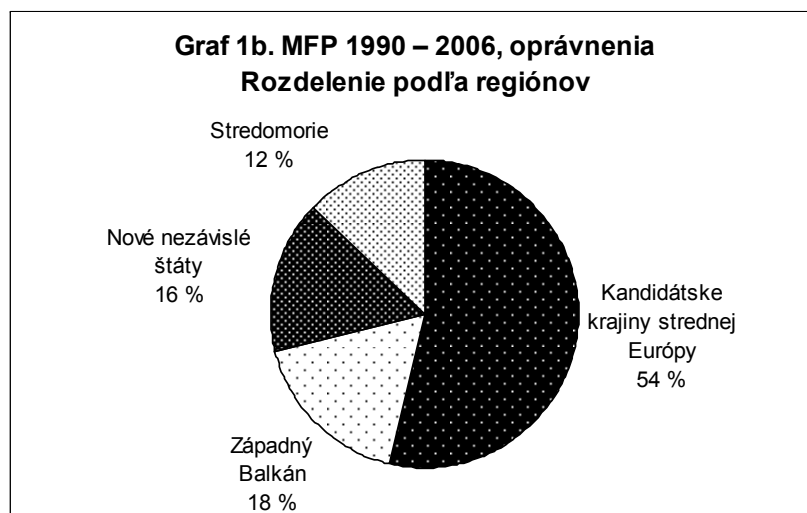
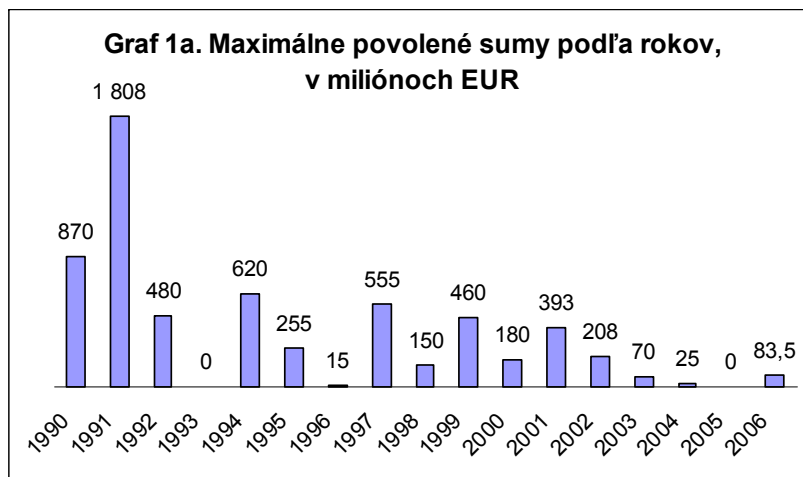
Tri roky od začiatku týchto operačných hodnotení a napriek určitému oneskoreniu realizácie požadovaných úprav Komisia konštatovala reálne zlepšenie riadenia verejných financií vo všetkých uvedených krajinách, napríklad vedenie samostatných

³ Podpora zlepšenia verejnej správy a riadenia v krajinách strednej a východnej Európy.

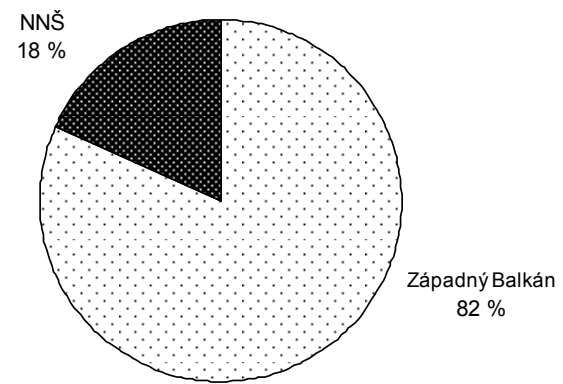
účtov finančných prostriedkov či prijatie písomných postupov v rámci jednotlivých ministerstiev financií.

SK

SK

**Graf 1c. MFP 2000 – 2006, oprávnenia
Rozdelenie podľa regiónov**

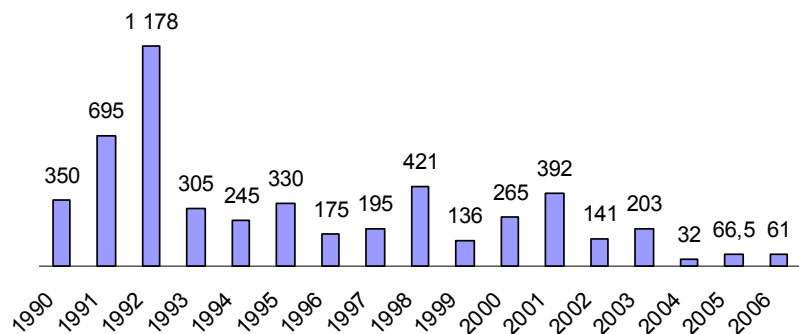
Tabuľka 2: Makrofinančná pomoc, 1990 – 2006

Vyplatenie, v miliónoch EUR

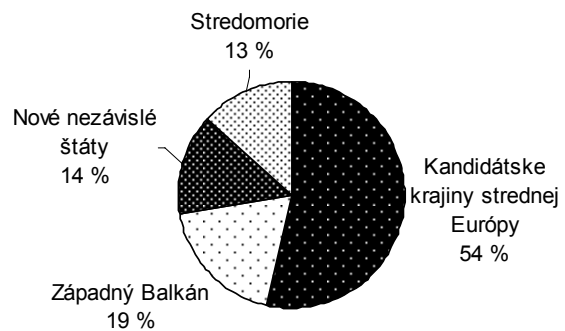
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Spolu
Podľa regiónov																		
Kandidátske krajiny strednej Európy	350	695	705	270	70	80	40	70	250	40	160			50				2780
Západný Balkán			35	35		15	20	25	15	25	105	312	130	146	20	58	32	973
Nové nezávislé štáty					25	135	115	100	156	71		80	11	7	12	8,5	29	750
Stredomorie			438		150	100												688
Celkom vyplatené sumy	350	695	1178	305	245	330	175	195	421	136	265	392	141	203	32	66,5	61	5190,0
z toho priame dotácie			63	35		15	20		18	28	85	105	141	85	22	51,5	42	710,5
													Arménsko (11) Kosovo	Bosna (25), Srbsko a Čierna Hora	Srbsko a Čierna Hora (10)		Albánsko (13) Tadžikistan (7) Gruzínsko (22)	
													Bosna (15) Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko (10) Kosovo (15) Srbsko a Bosna (10) Bývalá juhoslovanská republika	Čierna Hora (bývalá Juhoslovanská zväzová republika) (35)	Arménsko (5,5) Gruzínsko (6,5)			
													Arménsko (8) Gruzínsko (9), Bosna (10)	(4), Macedónsko (20) Kosovo (35) Čierna Hora (20)			Srbsko a Čierna Hora (25) Bosna (15) Albánsko (3) Arménsko (1,5) Tadžikistan (7)	
			Izrael (28) Albánsko (35)	Albánsko		Albánsko	Albánsko											

Poznámka: Údaje za rok 2000 zahŕňajú vyplatenie v prospech Bosny, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko a Čiernej Hory, ktoré sa z technických dôvodov uskutočnilo začiatkom januára 2001.
 Údaje za rok 2001 zahŕňajú vyplatenie v prospech Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko a Tadžikistanu, ktoré sa z technických dôvodov uskutočnilo začiatkom januára 2002.
 Údaje za rok 2002 zahŕňajú vyplatenie v prospech Bosny a Tadžikistanu, ktoré sa z technických dôvodov uskutočnilo začiatkom roka 2003.

**Graf 2a. Vyplatené sumy podľa rokov,
v miliónoch EUR**

**Graf 2b. MFP 1990 – 2006, vyplatenie
Rozdelenie podľa regiónov**

**Graf 2c. MFP 2000 – 2006, vyplatenie
Rozdelenie podľa regiónov**

